

ALFRED ERNOUT

(1879—1973)

Pleiada de elevi ai lui Antoine Meillet, care, împreună cu maestrul lor, au adus lingvisticii franceze gloria mondială, se stinge treptat. A venit acum rîndul lui Alfred Ernout : ajuns la o vîrstă înaintată, el și-a continuat pînă în ultimul moment munca rodnică pe ogorul filologiei clasice. A fost, în primul rînd un filolog. Și nu atît pentru că a publicat ediții de texte (Lucrețiu, Petroniu, Plaut, Sallustiu etc.), cît pentru că vasta sa operă lingvistică, de primul rang, a fost bazată pe filologie.

Într-adevăr, ceea ce l-a caracterizat în special a fost informația de o exactitate maximă. Cînd o lucrare a ieșit din mîna lui, putem fi siguri că tot ce e citat, tot ce e prezentat ca fapt concret a controlat și reprodus fără cusur. Desigur, aceasta nu înseamnă că nu-i prețuim ideile, raționamentele, departe de așa ceva. Dar ideile n-ar avea valoare dacă n-ar fi bazate pe date controlate.

Iată, de exemplu, Dicționarul etimologic al limbii latine, publicat de Ernout și Meillet, în prima ediție, acum 42 de ani : pînă astăzi nu i-a găsit nimeni vreo lipsă în informație. Fără îndoială, de etimologii a răspuns în primul rînd Meillet, dar toată partea de informație asupra formelor și sensurilor cuvintelor latine, asupra derivatelor și a compuselor a fost în grija lui Ernout.

Era extrem de exigent față de sine însuși, ceea ce îl îndreptățea să fie la fel și față de alții. Se înțelege că, în diverse ocazii, s-au găsit oameni nemulțumiți de această însușire, mai ales cînd ascuțișul criticii se adresa și muncii lor. Dar știința în ansamblu n-a avut nici un motiv să fie nemulțumită.

Trebuie să recunosc că eu, însumi, în anii studenției, nu l-am apreciat la justa lui valoare. Cu toate acestea, am cerut să facă parte din juriul care s-a pronunțat asupra tezelor mele de doctorat și îmi aduc aminte că am precizat motivul : după referatul lui, aveam să fiu sigur de lipsurile lucrărilor, care dealtfel erau gata tipărite. În adevăr, a subliniat unele inexactități de fapte din teza principală, adăugînd observația : „ai neglijat filologia, care se răzbună!”. Tocmai de la această scenă am început să apreciez mai bine meritele lui reale.

Nu cred că e necesar să amintesc aici lucrările pe care le-a publicat, căci în general cei interesați le cunosc. Mă mulțumesc să constat că a lăsat în filologia clasică un nume care nu va fi uitat niciodată.

Al. Graur